

BITCOIN

TIMI AJIBOYE   LUIS BUENAVENTURA
ALEX GLADSTEIN   LILY LIU
ALEXANDER LLOYD   ALEJANDRO MACHADO
JIMMY SONG   ALENA VRANOVA

BITCOIN

LIBERTATE, FINANȚE, VIITOR

Traducere, prefață și note
de Vlad Costea

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

CUPRINS

<i>Prefață</i>	7
Cuvânt înainte	15
Despre autori	17
Capitolul 1 Care este problema cu banii de astăzi?	20
Capitolul 2 Ce este Bitcoin?	36
Capitolul 3 Prețul și volatilitatea în bitcoin	58
Capitolul 4 De ce e important Bitcoin pentru drepturile omului	68
Capitolul 5 O poveste despre două variante ale viitorului	86
Întrebări și răspunsuri despre Bitcoin	102
Resurse suplimentare	132
Glosar	139
Mulțumiri	144

PREFAȚĂ

În România se vorbește relativ des despre bitcoin (criptomoneda), dar foarte puțin despre Bitcoin (rețeaua descentralizată de calculatoare). Știrile prezintă frecvent povești despre oameni care s-au îmbogățit rapid sau au ajuns să își piardă investițiile din cauza volatilității de preț, dar nu vorbesc niciodată despre suveranitate financiară, drepturi de proprietate și protecțiile antiinflaționiste garantate de o formă nonguvernamentală și descentralizată de bani. Iar mediul academic, oricât de receptiv s-ar prezenta în discursurile oficiale, tinde mai degrabă să susțină politici conservatoare, în loc să fie deschizător de drumuri.

Astfel, România se află din nou în situația de a învăța cu întârziere de peste un deceniu despre invențiile care schimbă semnificativ felul în care ne raportăm la bani, economie, politică, societate și libertăți individuale. În timp ce jurnaliștii autohtoni se amuzau teribil de asemănările pe care le găseau între Bitcoin și Caritas, guvernele din Statele Unite, Canada și Franța depuneau eforturi pentru a atrage afacerile din domeniu, încercând să se afle permanent în fruntea inovației. Până și Belarus, un stat cu un regim politic autoritar și lipsit de deschidere față de Uniunea Europeană, acordă din anul 2017 scutiri de taxe pentru cei care lucrează în domeniul criptomonedelor.

Publicarea acestei cărți marchează un triumf important pentru felul în care Bitcoin este perceput de către publicul din România, fiindcă permite nuanțarea discursului și analiza evenimentelor dintr-o perspectivă mai

cuprinzătoare decât cea oferită de buletinele de știri. Am încercat prima dată să traduc o carte despre Bitcoin în anul 2018, însă nici o editură din România nu s-a arătat interesată. Până și acum, când bitcoin a ajuns să fie considerat un mijloc legal de plată în El Salvador și o monedă de economisire pentru companii, instituții financiar-bancare și indivizi, răspunsul favorabil venit din partea Editurii Humanitas este ceva rar și cu adevărat remarcabil pentru țara noastră.

Fiind vorba de prima carte despre Bitcoin publicată de o editură importantă din România, am ales un text care pune accentul pe libertate individuală, pe drepturile omului și pe efectele devastatoare pe care banii guvernamentali fiat le au asupra vieților noastre. Cartea reușește și performanța de a explica pe înțelesul tuturor concepte din economie, drept sau informatică. Și, dacă ați trăit în România în perioada anilor 1990 și aveți rude care v-au povestit despre experiențele din comunism, atunci cu siguranță veți rezona cu subiectul și veți savura informațiile din această carte.

Dacă ne gândim la perioada anilor '90, la postcomunism și trecerea la democrație, sigur ne amintim și de momentele când monede precum marca germană sau dolarul american erau cele mai puternice valute internaționale. La vremea respectivă, un apartament cu 2 camere din centrul Bucureștiului costa în jur de 5.000 de dolari americani. Astăzi, 30 de ani mai târziu, cei 5.000 de dolari americani abia pot acoperi chiria anuală pentru o garsonieră situată în aceeași zonă centrală a capitalei.

Între timp, marca germană a dispărut – ea fiind înlocuită cu standardul euro. Deprecierea valutelor interna-

BITCOIN
LIBERTATE,
FINANȚE, VIITOR

CUVÂNT ÎNAINTE

Suntem o echipă de activiști, educatori, antreprenori, directori executivi, investitori și cercetători. Venim din Africa, Asia, Europa, America de Nord și America de Sud. Deși ne deosebim în multe privințe, suntem cu toții fascinați de Bitcoin și de impactul pe care credem că acest sistem monetar îl va avea asupra lumii și asupra vieții noastre.

În martie 2019, Jimmy ne-a propus câtorva dintre noi un proiect care presupunea să ne adunăm pentru câteva zile într-un loc liniștit ca să scriem o carte despre Bitcoin și importanța acestuia în societate. Două luni mai târziu, în cadrul Forumului pentru Libertate de la Oslo, ne-am întâlnit pe terasa unei clădiri, înconjurați de o mulțime gălăgioasă și entuziastă de activiști pentru drepturile omului și de jurnaliști de pe toate continentele. Inevitabil, conversația a ajuns la subiectul Bitcoin și la potențialul pe care îl are pentru a schimba lumea în care trăim. Alex i-a încurajat pe membrii grupului să scrie o carte care să explice importanța Bitcoin fără a recurge la jargonul tehnic prezent în majoritatea publicațiilor de specialitate. Intenția noastră a fost să-i ajutăm pe cei curioși și deschiși să înțeleagă impactul uneia dintre cele mai importante inovații ale timpurilor noastre asupra oamenilor. Câteva luni mai târziu, ne-am adunat toți opt într-o casă din California pentru a concretiza această idee.

Ceea ce țineți acum în mână este rezultatul a patru zile de muncă intensă. Scopul acestei cărți este acela de a vă ajuta să înțelegeți care sunt problemele sistemului

monetar actual, de ce a fost inventat Bitcoin ca alternativă, cum va schimba viața politică și societatea această nouă soluție financiară, dar și ce impact va avea ea asupra viitorului nostru.

Sperăm din tot sufletul că, pe măsură ce veți citi această carte, veți deveni la fel de entuziasmați de Bitcoin pe cât suntem și noi.

8 august 2019,
Redwood City, California

DESPRE AUTORI

TIMI AJIBOYE este programator și antreprenor din Lagos, Nigeria. Este cofondatorul și directorul companiei BuyCoins (buycoins.africa), o piață on-line care le permite cetățenilor africani să cumpere și să vândă bitcoin folosind moneda locală. Îl puteți urmări pe Twitter, cu numele de cont @timigod.

LUIS BUENAVENTURA este cofondator al companiei BloomX (bloom.solutions), o inițiativă antreprenorială din Filipine care facilitează tranzacționarea de criptomonedă în statele aflate în curs de dezvoltare. Pe lângă faptul că a ținut o mulțime de conferințe și a publicat mai multe studii, Buenaventura este și creatorul platformei cryptopop.net, la origine un proiect artistic care ușurează accesul publicului larg la criptomonedă. Îl puteți urmări pe Twitter, cu numele de cont @helloluis.

ALEX GLADSTEIN este șeful departamentului de strategie din cadrul Human Rights Foundation (hrf.org), o organizație non-profit care promovează libertățile cetățenești și se opune autoritarismului global. Gladstein ține un curs despre Bitcoin și administrație la Singularity University și a scris despre legătura dintre tehnologie și libertate pentru agenții media precum *Time*, CNN și *Bitcoin Magazine*. Îl puteți urmări pe Twitter, cu numele de cont @gladstein.

LILY LIU este investitor și antreprenor. Cel mai recent proiect al său este platforma Earn.com, care le permite utilizatorilor să câștige fracțiuni de bitcoin în timpul liber. Proiectul a fost achiziționat de Coinbase în 2018. Înainte de Earn, Liu a ajutat la ridicarea unui spital în China, a lucrat pentru companiile KKR și McKinsey și a studiat la universitățile Stanford și Harvard. O puteți urmări pe Twitter, cu numele de cont @calilyliu.

ALEXANDER LLOYD a investit în startup-uri din 1998, iar în 2008 a fondat Accelerator Ventures. Și-a început cariera la Goldman Sachs, unde a lucrat în domeniul comerțului valutar. Din

anul 2016, Lloyd s-a alăturat consiliului director din cadrul Fundației pentru Drepturile Omului ca să se ocupe de problemele din Coreea de Nord. Îl puteți urmări pe Twitter, cu numele de cont @alexoi.

ALEJANDRO MACHADO este unul dintre fondatorii Open Money Initiative (openmoneyinitiative.org), o organizație non-profit care cercetează modul în care oamenii folosesc banii în economii închise și sisteme monetare aflate în colaps. Este preocupat de facilitarea accesului venezuelenilor la bani digitali. Îl puteți urmări pe Twitter, cu numele de cont @alegw.

JIMMY SONG este programator, educator și antreprenor specializat în domeniul Bitcoin. Este autorul cărții *Programming Bitcoin* (programmingbitcoin.com), publicată de editura O'Reilly. Țelul său este acela de a facilita accesul tuturor la tranzacțiile cu o monedă stabilă. Îi poți ghici starea de spirit în funcție de culoarea pălăriei de cowboy pe care o poartă. Amprenta sa PGP este `CrD7 97BE 7D10 5291 228C D70C FAA6 17E3 2679 E455`. Îl puteți urmări pe Twitter, cu numele de cont @jimmysong.

Autorii în cea de-a treia zi a maratonului scrierii cărții

ALENA VRANOVA a dezvoltat afaceri financiare de succes încă din 2003. În ultimii șapte ani a ajutat numeroase întreprinderi mici și mijlocii să-și protejeze fondurile în bitcoini oferind servicii și produse specializate. În 2013, a contribuit la lansarea pe piață a primului portofel fizic pentru bitcoin: Trezor. În prezent, Alena conduce departamentul de strategie din cadrul companiei Casa (keys.casa), unde asigură securitatea bitcoinilor și suveranitatea financiară pentru toți cei interesați. O puteți urmări pe Twitter, cu numele de cont @AlenaSatoshi.

CAPITOLUL 1

Care este problema cu banii de astăzi?

Anul 1981

În Manila, un tânăr cuplu de filipinezi aduce pe lume primul copil, la doar câteva luni după abolirea legii marțiale, promulgată în urmă cu un deceniu. Dictatorul Ferdinand Marcos avea să rămână la putere încă vreo câțiva ani, dar, pentru moment, părinții lui Luis sunt preocupați doar de bunăstarea întregii familii. Au deschis un cont de economii și pentru prima dată au început să pună bani deoparte, ca să fie pregătiți pentru vremurile tulburi care urmează. Rata de schimb valutar este de 7 pesos filipinezi la un dolar american.

Anul 1993

În Lagos, generalul nigerian Sani Abacha preia puterea și reglează rata de schimb valutar a dolarului la 22 de naire. Este o manevră agresivă care vizează stabilizarea economiei, încercând să prevină declinul monedei naționale. Această rată de schimb fixă duce la dezvoltarea unei piețe negre de succes, în care naira se tranzacționează la o valoare mult mai mică. În momentul morții lui Abacha, în 1998, rata de schimb a dolarului pe piața neagră este de 88 de naire – de 4 ori mai mare decât cea impusă de guvern. Salariile fixe în naira impuse și menținute de guvern fac ca milioane de oameni să aibă de suferit din cauza prețurilor tot mai ridicate ale alimentelor.

Anul 2018

Cetățenii venezueleni părăsesc țara pe la toate trecerile de frontieră nepăzite, găsind refugiu în Columbia sau